

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna forumā “Labā pārvaldība – ceļš uz sabiedrības labklājību un Latvijas ekonomikas konkurētspēju”

Publicēts pirms vairāk nekā 3 gadiem

Publicēts: 10.09.2021.

Dāmas un kungi!

Pagājušā gada nogalē tika apstiprināts Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss, kas ir labas uzvedības rokasgrāmata ikvienam uzņēmējam, kurš vēlas savā ikdienas dzīvē ieviest godīgas, atbildīgas un caurspīdīgas pārvaldības principus. Kodeksā ietvertie principi apkopo labāko starptautisko praksi uzņēmumu vadībā. Tos ir aicināts piemērot ikkatrs uzņēmējs – gan privātā, gan valsts sektora.

Aktīvs ceļš uz labu korporatīvo pārvaldību Latvijā sākās tad, kad Latvija pieņēma mērķi iestāties OECD. OECD izvirza noteiktas vadlīnijas, kā ir jāveda uzņēmumi. Primāri publiskie uzņēmumi, kas pieder valstij un pašvaldībām, bet, protams, arī privātajiem uzņēmumiem nevajadzētu būt sliktākiem.

Latvijas pievienošanās OECD veicināja korporatīvās pārvaldības principu nostiprināšanu valsts uzņēmumos. Jau sešus gadus valsts uzņēmumos valdes un padomes locekļus atlasa atklātā procesā. Uzņēmumos ir neatkarīgi padomes locekļi, kuri pieņem lēmumus uzņēmuma un visu akcionāru interesēs. Uzņēmumi veido darbības stratēģijas, atskaitās par paveikto un sniedz publisku informāciju par savu darbību. Šis pārmaiņas ir kā diena pret nakti, salīdzinot ar situāciju pirms 10 gadiem.

Pēc vairākiem skandāliem Saeima pārskatīja publisku personu kapitāla daļu pārvaldības likumu, un kopš 2020. gada sākuma arī

pašvaldībām ir identiskas prasības par tām piederošo uzņēmumu pārvaldību. Tas mazina nepamatotu politisko ietekmi. Akcionāru lēmumus pašvaldību uzņēmumos pieņem pašvaldības izpilddirektors, nevis politiķi.

Īpaši jāpiemin Rīgas domes uzņēmumu pārvaldības progress. Pirms nedaudz vairāk nekā gada, apstiprinot jaunus OECD praksei atbilstošus principus, Rīgas uzņēmumos pakāpeniski veidojas jauna pārvaldības kultūra.

Labā korporatīvā pārvaldība ir ļoti būtiska arī biržā kotētajiem uzņēmumiem, kas piesaista investorus un nereti pulcē ļoti plašu akcionāru loku. Labā pārvaldība veicina investoru piesaisti, to pastiprinātu interesi un vēlmi ieguldīt. Līdz ar to tā ir liela ekonomiskā vilkme gan uzņēmumiem, gan Latvijas ekonomikai kopumā.

Pateicoties mūsu uzraudzības iestādei – Finanšu un kapitāla tirgus komisijai –, ikdienā tiek pievērsta pastiprināta uzmanība ilgtspējas aspektiem, īpaši korporatīvās pārvaldības jomā.

Nākamajā gadā biržā kotētās sabiedrības, ziņojot par korporatīvo pārvaldību, pamatā izmantos jauno Korporatīvās pārvaldības kodeksu.

Praksē mēs redzam, ka kapitāla tirgos ir redzama visstraujākā ilgtspējas attīstība, un kapitāla tirgus dalībniekus var dēvēt par pirmrindniekiem šajā prasību izpildē un publiskošanā. To apstiprina arī regulāra nefinanšu paziņojuma, korporatīvās pārvaldības, kā arī cita veida ziņojumu publiskošana. Tomēr ilgtspējas aspekti ir būtiski arī citiem, tai skaitā valsts un pašvaldību uzņēmumiem, kam būtu jārada piemērs privātā sektora pārstāvjiem.

Korporatīvā pārvaldība ir trausla, jo lēmumus pieņem konkrēti. Tāpēc nepietiek ar korporatīvās pārvaldības principu “uzlikšanu uz papīra”, labai pārvaldībai jāklūst par ikdienas darbības pamatu.

Korporatīvā pārvaldības pozitīvā loma ir īpaši redzama krīzes situācijās, kā arī tad, kad uzņēmuma vadība tiek nodota nākamajai paaudzei vai notiek sarunas par finansējuma piesaisti. Tāpēc Korporatīvās pārvaldības kodekss ir piemērojams visiem uzņēmumiem, neatkarīgi no akcionāru struktūras vai nozares, kur uzņēmums strādā.

Korporatīvā pārvaldība ir atslēga tam, vai uzņēmumi būs patiesi ilgtspējīgi. Tas ir būtisks elements, ko attīstīt gan publiskajā, gan privātajā sektorā, un valsts – vismaz attiecībā uz valsts un pašvaldību uzņēmumiem – šos principus var veicināt ar noteikumiem, normatīvajiem aktiem.

Latvijai ir vajadzīgi ilgtspējīgi uzņēmumi, un korporatīvā pārvaldība ir instruments, kā to veicināt. Ikviens uzņēmums, kas savā darbībā piemēros korporatīvās pārvaldības principus, būs Latvijas ekonomiskās izaugsmes sastāvdaļa un vēstnesis.

Paldies visiem, kuri piedalījās Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodeksa veidošanā!

Saistītas tēmas

[Egils Levits](#)

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-egila-levita-uzruna-foruma-laba-parvaldiba-cels-uz-sabiedribas-labklajibu-un-latvijas-ekonomikas-konkuretspeju>